

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

Institutioner, skattenyttta och välstånd

Regelverkens betydelse för konkurrenskraften

Vad handlar rapporten om?

- Från tillväxtraket till stagnation. Sverige har halkat efter i välståndsligan – och inte lyckats komma tillbaka
- Fungerande välfärd och offentliga system avgörande för näringslivet
- Ramvillkor, regelverk och institutioner avgörande för konkurrenskraft och långsiktig tillväxt, och det som bestämmer hur mycket gemensamma resurser vi har
- Grundläggande krav på regelverket för konkurrenskraft och skattenytta?
- **Varsamhet med offentliga medel än viktigare nu**

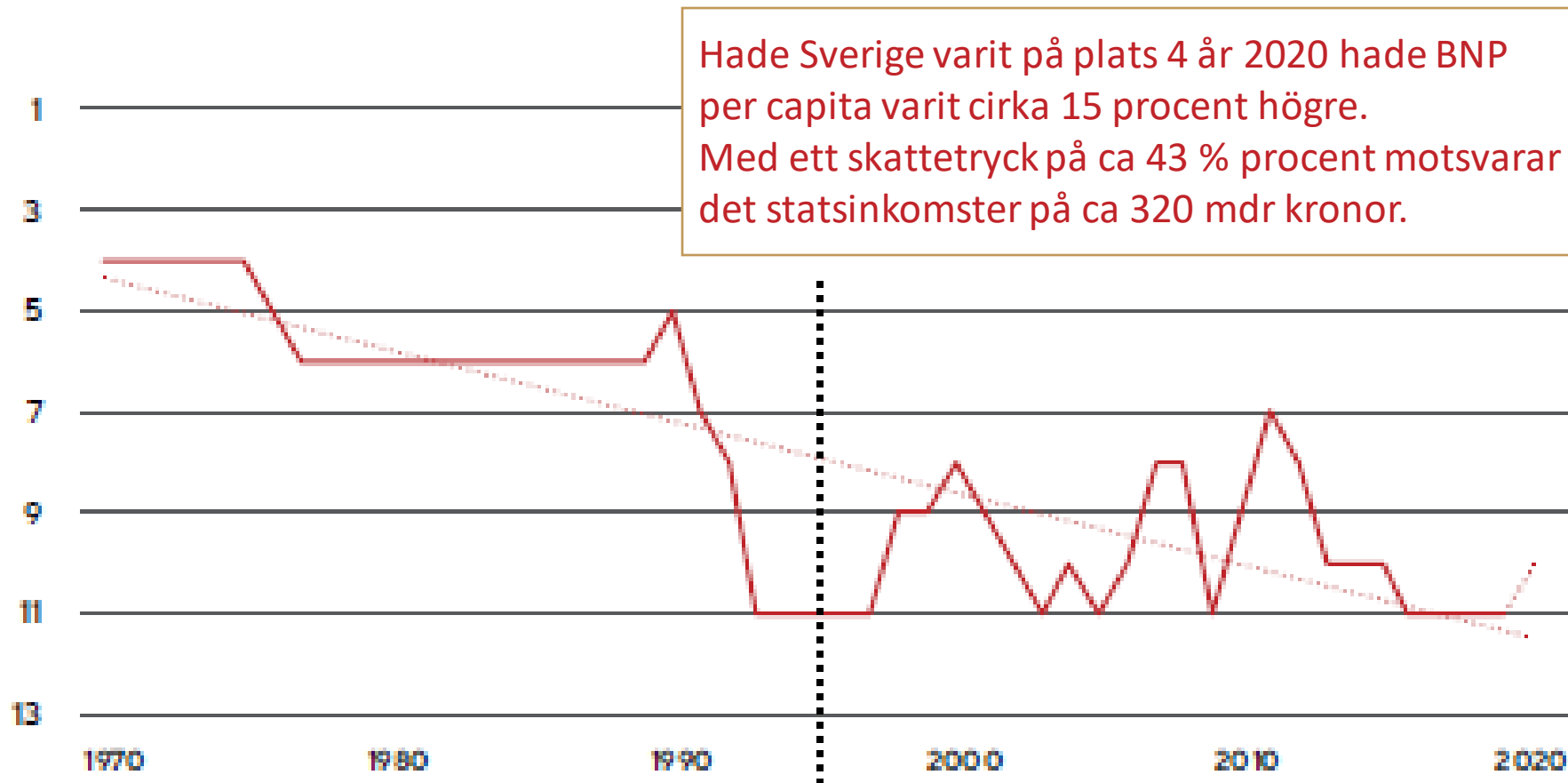
Hur kunde Sverige bli rikt och välmående?

1. Liberaliseringar av inhemska marknader, t ex skråväsendets upphörande
2. Ökad efterfrågan utomlands på svenska produkter, framför allt trävaror
3. Satsningar på bred utbildning och kompetens (folkskola mm)
4. Stora infrastruktursatsningar
5. Införandet av modern demokrati
6. En rad viktiga innovationer och entreprenörer, dvs ett bra företagarklimat
7. En effektiv statsapparat och ämbetsverk
8. Efter andra världskriget hade Sverige en intakt produktionsapparat samtidigt som övriga världen behövde byggas upp igen

Den röda tråden kan summeras som konkurrens, öppenhet, innovationer samt en effektiv statsförvaltning med för detta anpassad myndighetsstruktur.

Sveriges placering i välståndsligan, ranking enligt köpkraftsjusterad BNP per capita.

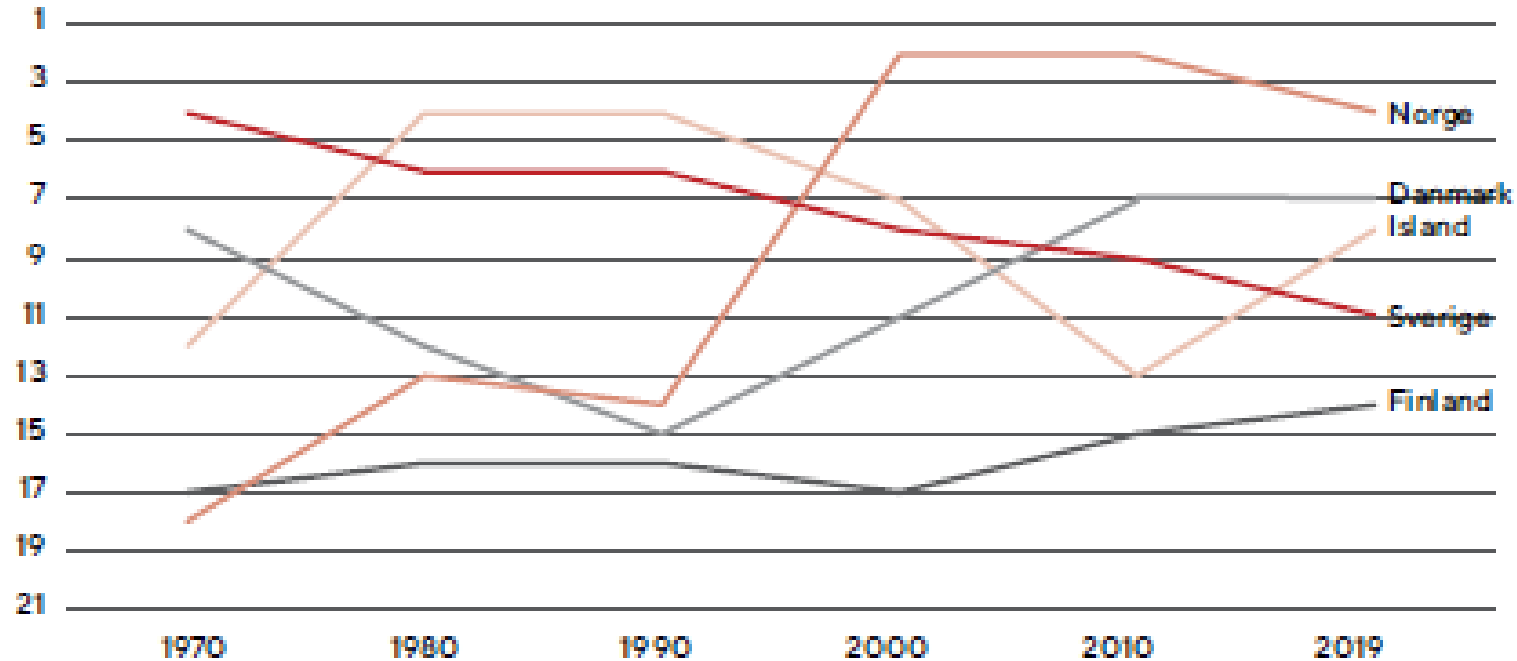
Kostnadskriser, strukturproblem

Viktiga reformer, men under sista 10-12 åren avtagande takt

Enda nordiska land som tappat ranking på 50 år

De nordiska ländernas ranking i OECDs välståndsliga 1970-2019

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

.. Inte bara i välståndsligan som Sverige halkar efter

- **Global competitiveness report:**
- För indikatorn "Quality of higher education" faller Sverige från 8:e till 20:e plats
- För "Quality of primary education" faller Sverige från 18:e till 35:e plats.
- Vad gäller "infrastructure" är nedgången från plats 13 till plats 19 och
- Vad avser "Business cost of crime and violence" är fallet från 15:e till 34:e plats.

Institutioner och attityder långsiktigt avgörande

Institutionerna och regelverken styr långsiktigt ett lands välstånd och konkurrenskraft genom att på olika sätt skapa och stimulera:

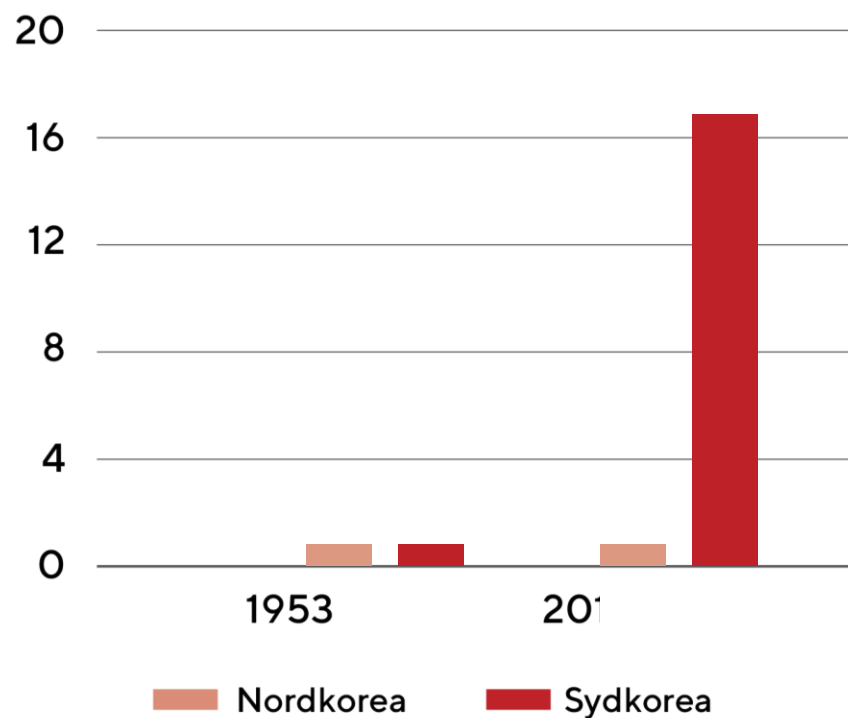
- Humankapital, kunskaper och entreprenörskap
- fysiskt kapital (maskiner och byggnader)
- tillgången på teknologi.
- naturresurser/geografi

Institutioner och regelverk behöver kontinuerligt ses över och anpassas till en föränderlig värld. Än viktigare i dagens tuffare internationella konkurrens

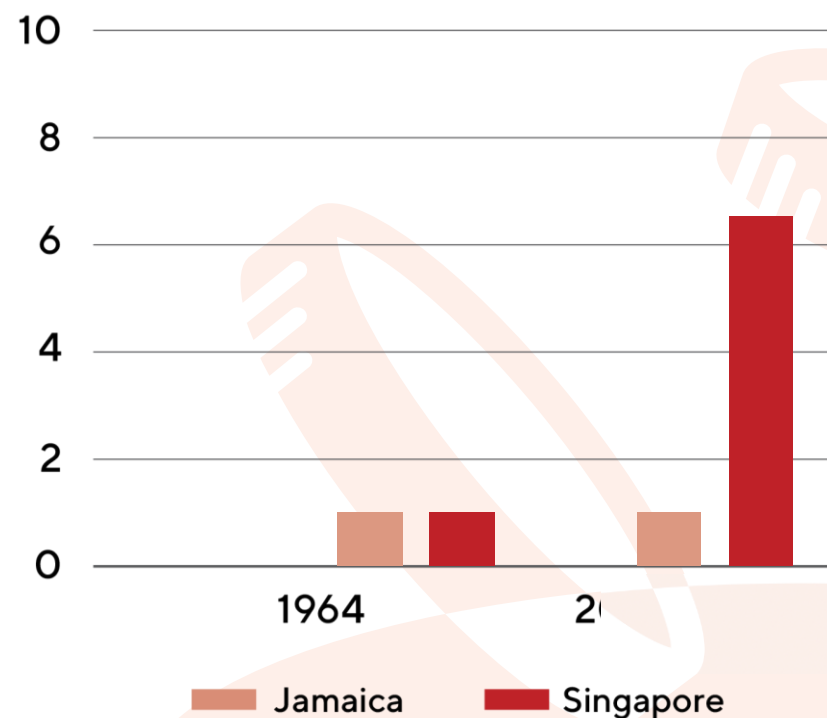

Institutioner och attityder avgörande. Två exempel

Relativ BNP/capita Nord- och Sydkorea

Relativ BNP/capita Jamaica och Singapore

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

Bara länder där institutionerna är rättssäkra och inkluderande kan ha en långsiktigt uthållig ekonomisk tillväxt där människor investerar i humankapital och fysiskt kapital och där innovatörer belönas men samtidigt konkurrensutsätts

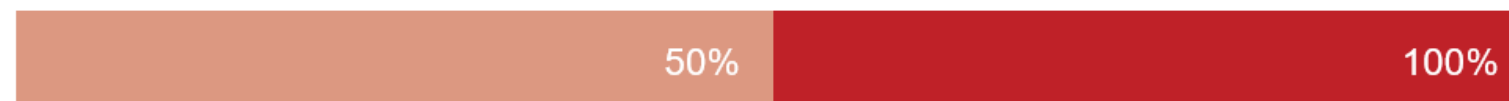

Vad får vi för skattepengarna idag?

Offentliga utgifter och BNP, Sverige 2020

BNP totalt

5000 mdr kronor →

Offentliga utgifter

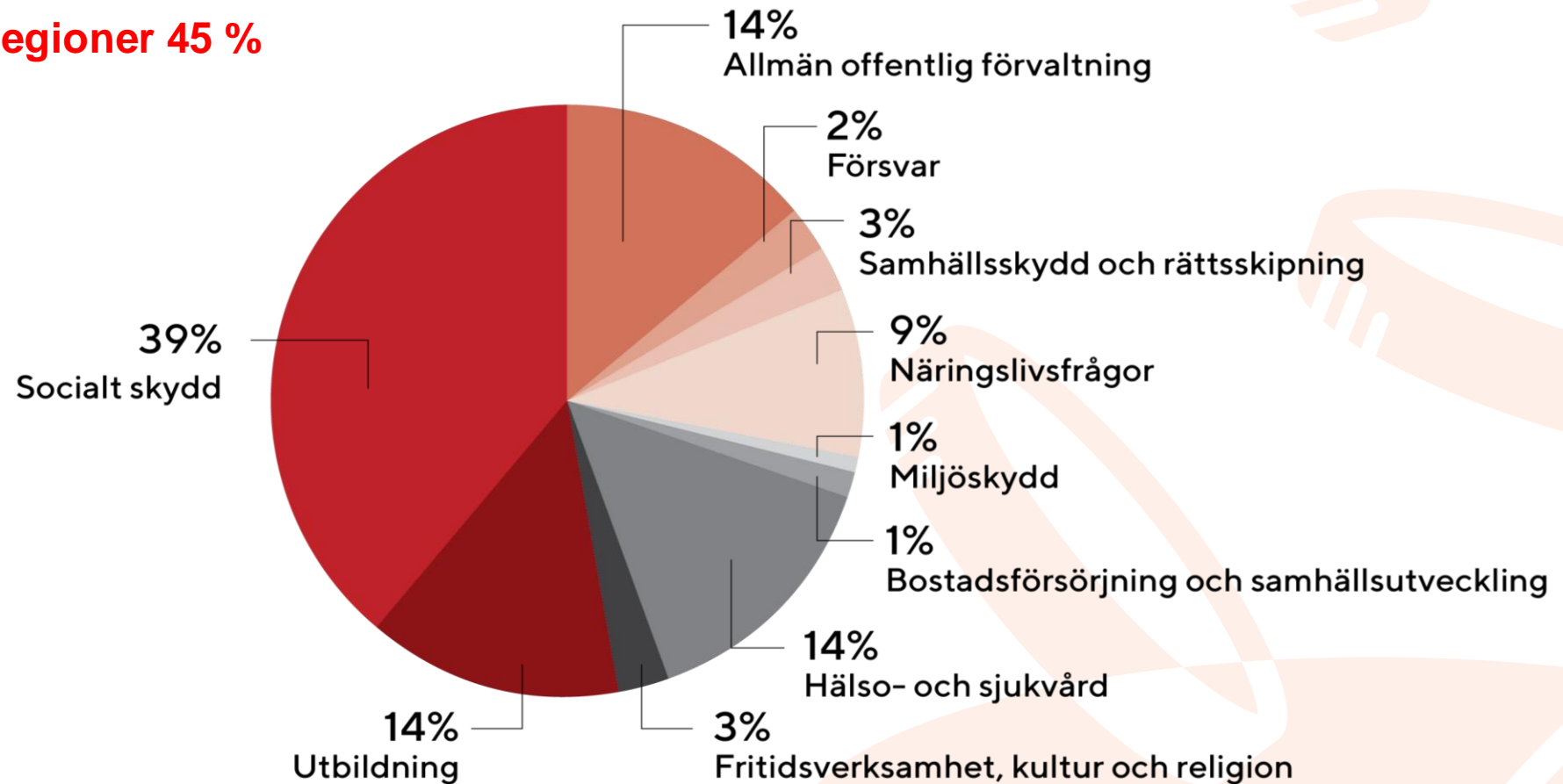
2500 mdr kronor →

En effektivitetshöjning på 5% inom offentlig sektor motsvarar 125 Mdr kr = en dubblering av Sveriges sjukhusvård

Offentliga utgifter efter huvudområde 2019

Staten 55 %, Regioner 45 %

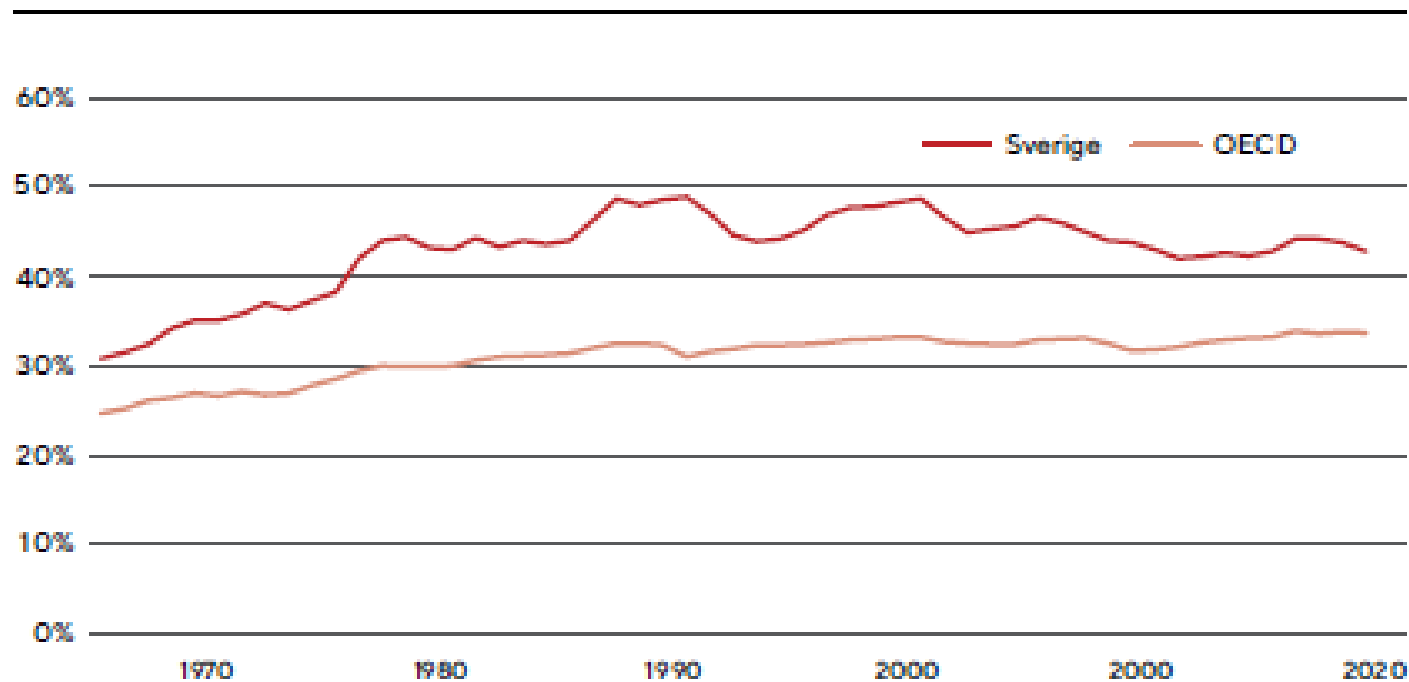

Höga skatter

Högre skattekvot i Sverige

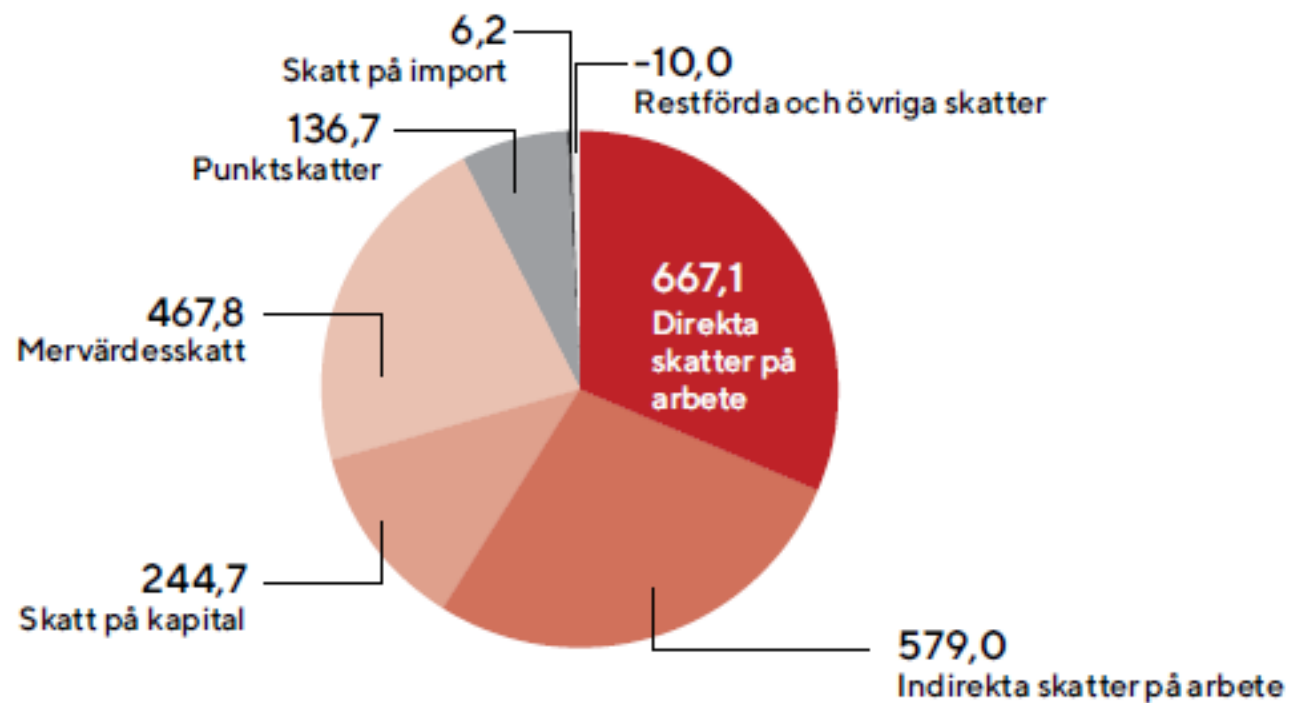
Skattekvoten i Sverige och OECD 1965 - 2020

Avsn: Skatteintäkter i procent av BNP

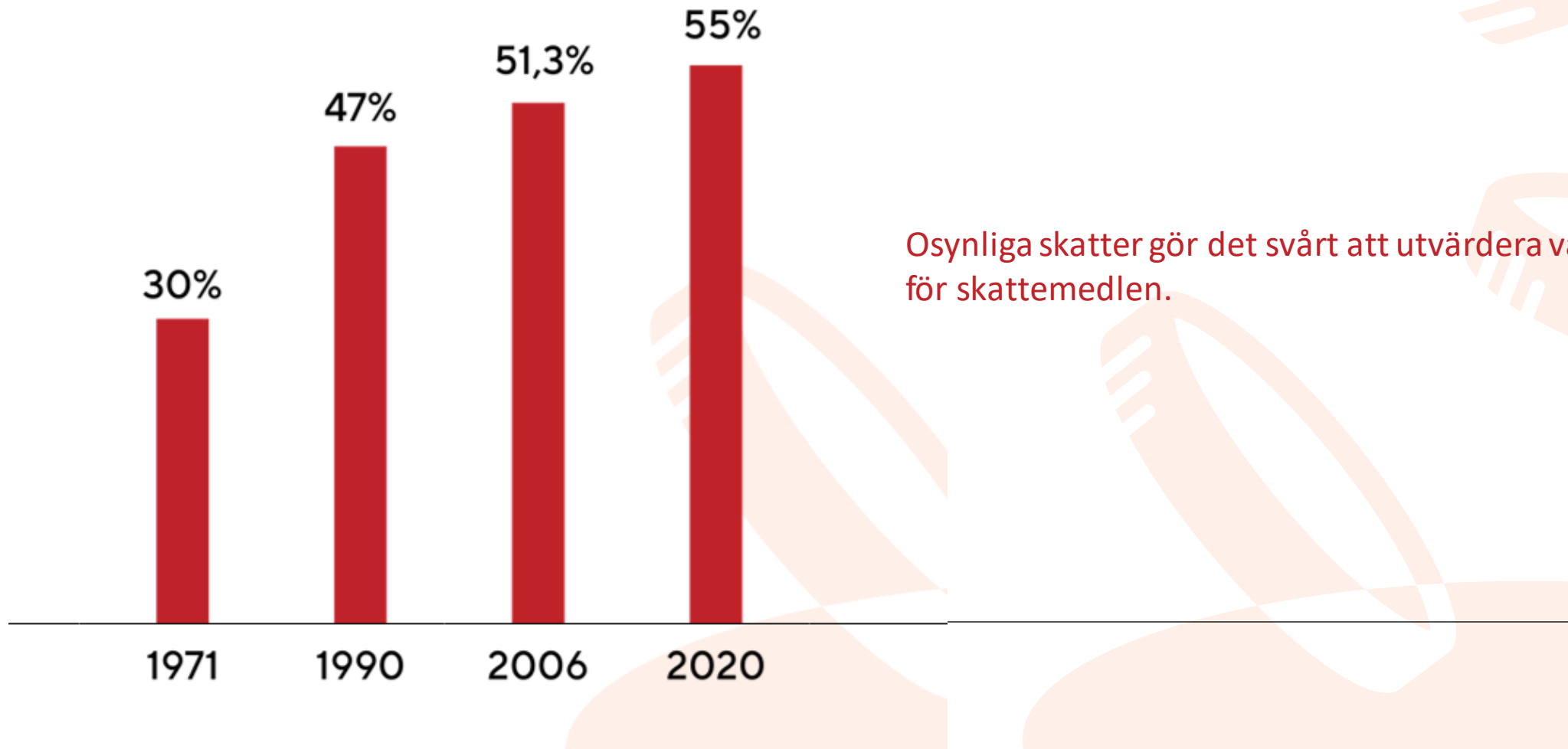
Diagram 7 – Den offentliga sektorn skatteinkomster per skatteslag (Miljoner kronor)

Källa: Ekonomifakta

Andel indirekt skatt i procent av total skatt

Osynliga skatter gör det svårt att utvärdera vad man faktiskt får för skattemedlen.

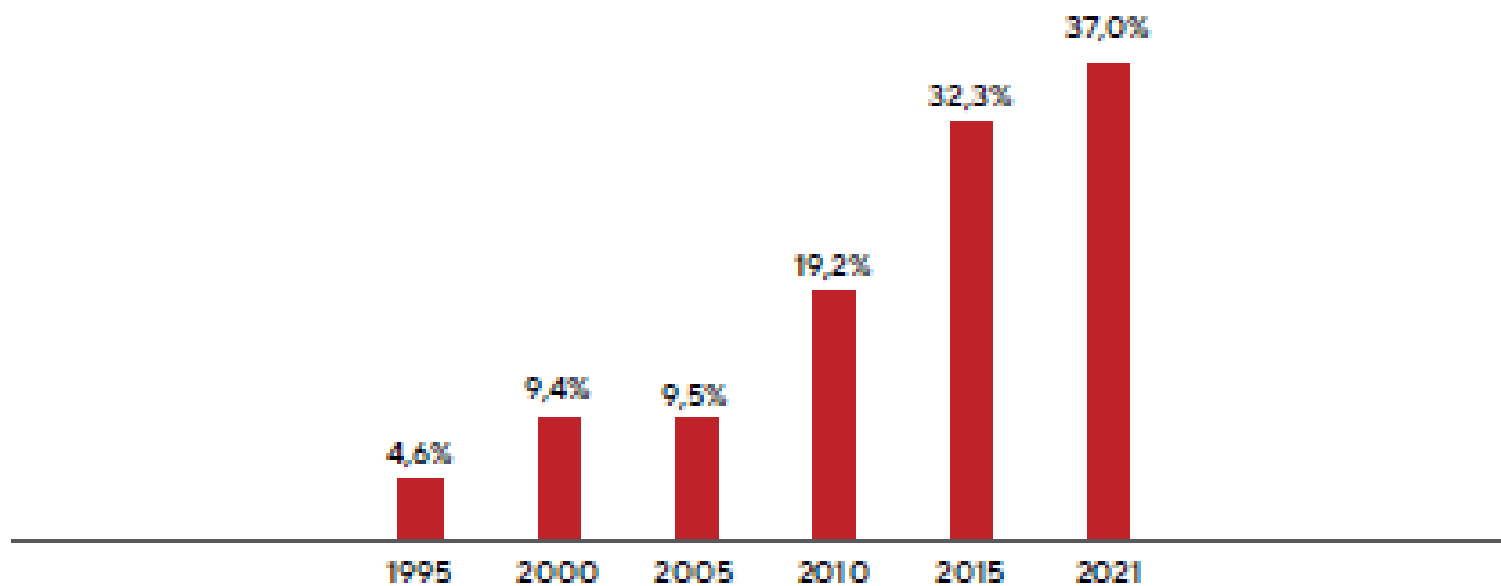

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

Den rena skatten en allt större andel av arbetsgivaravgifterna

Den allmänna löneavgiftens utveckling som andel av arbetsgivaravgifterna

Källa: Ekonomifakta och SCB

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

Stor offentlig sektor och höga skatter

- Stora delar av ekonomin som inte ”styr” enligt vanliga marknadsekonomiska principer – utan med andras pengar. Än viktigare ha koll på effektiviteten.
- Höga skatter skapar alltid kilar och risk för snedvridande effekter på ekonomin som ökar ineffektiviteten
- Osynliga skatter gör det svårt att utvärdera skattenyttan

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

Forskning på internationell nivå visar:

Transparenta skatter har en statistisk signifikant effekt på den offentliga sektorns effektivitet

Slutsatser

KOMMISSIONEN
FÖR SKATTENYTTA

Vad får vi för pengarna?

Sverige har halkat efter i välstånd och inte återtagit fallet, Konkurrenskraft avgörande för välstånd.

Både näringsliv och offentlig sektor behövs

Genom effektivare system för användning av skattemedel kan man:

- **förbättra resultaten i de offentliga systemen och därmed stärka konkurrenskraften, få fler jobb och öka välståndet,**
- **sänka skadliga skatter och därmed ytterligare förbättra konkurrenskraften och/eller skapa bättre drivkrafter till jobb och minskat utanförskap.**

Vad krävs?

- ***Vi måste vara snabbfotade och kunna förändra systemen när omvärlden förändras***
- ***Vi måste se helheten och säkerställa att inte olika myndigheter agerar i stuprör och med olika målsättning***
- ***Vi måste ha tydligare konsekvensanalyser och internationell benchmarking***
- ***Våra system måste vara transparenta, en förutsättning för effektivitet och möjlighet till demokratisk kontroll***

Avslutning

- Hur regelverken är utformade för att uppmuntra kunskapsuppbyggnad, förändring och innovation är avgörande för långsiktig tillväxt och välstånd”
- Synliga skatter gör det möjligt för väljarna att utvärdera vad man faktiskt får för skattemedlen. Genom att maximera skattenytan och minimera slöseriet räcker pengarna till mer välfärd och investeringar i framtida hållbart välstånd”
- 5 % effektivisering motsvarar 125 mdr kronor
- Hade vi varit kvar på plats 4 hade det motsvarar ca 320 mdr kronor i ökade gemensamma resurser